

کل دسته ها و فلک

واژگان

۱- با توجه به مفهوم عبارات زیر، معنی واژه های مشخص شده را بنویسید.

الف) خود گنبد، چنگی به دل نمی زد، لخت لخت با گله به گله سوراخ هایی برای کفترها.

پاسخ. گله به گله: جا به جا

ب) از بس میل گرفت، نصف تنش لمس شد.

پاسخ. لمس شد: بی حس شد.

پ) معلم گفت: کراحت دارد اسم خدا را با دست چپ نوشتن.

پاسخ. کراحت: گناه، معصیت

ت) که یک هو به صرافت افتادم و گفتم: همه ش ده دوازده تا.

پاسخ. به صرافت افتادم: متوجه شدم، به فکر افتادم.

ث) ورپریده ها! آگه می افتادین، کی توئون می داد؟ ها؟

پاسخ. توئون: جریمه، پرداخت خسارت، عامیانه ی «تاوان»

ج) کلیدش هم لابد دست مؤذن مسجد یا دست خود متولّی بود.

پاسخ. متولّی: سرپرست، مسئول

معنی اشعار و عبارات

۲- با قفلش کند و کو کردیم.

پاسخ. با قفلش ور رفتیم. (تلاش کردیم قفل در را باز کنیم.)

۳- خود گنبد، چنگی به دل نمی زد، لخت و آجری با گله به گله سوراخ هایی برای کفترها- عین تخم مرغ خیل گنده

ای- از ته بر سقف مسجد نشسته بود؛ نخراشیده و زُمخت.

پاسخ. خود گنبد به تنهایی زیبا و پرکشش نبود، آجری و بدون نمakاری و جابه جایش لای آجرها سوراخ هایی داشت که کبوتره ا در آن می نشستند. گنبد مانند تخم مرغ بزرگی بود که از ته پهنش بر روی سقف مسجد گذاشته باشند، بدون این که هیچ زیبایی و ظرافتی داشته باشد.

۴- امیدوار بُوَد آدمی به خیر کسان/ ما به خیر تو امّید نیست. شر مَرسان.

پاسخ. مردم به خیر و نیکی دیگران امیدوار هستند ولی من به خیر تو امیدی ندارم، آزار و اذیت نکن.

۵- از بس میل گرفت، نصف تنش لمس شد.

پاسخ. به قدری ای میل زورخانه استفاده کرده بود که نیمی از تنش بی حس شده بود.

درک مطلب و خودآزمایی

۶- آیا داستان گل دسته ها و فلک، داستانی نمادین است؟ چرا؟

پاسخ. این داستان، یک داستان نمادین است؛ چون، می توان گل دسته ها را نماد تعالی و کمال جویی دانست و فلک (وسیله ی تنبیه) را نماد بازدارندگی.

۷- نویسنده، چه ابهام لطیفی در انتخاب عنوان داستان به کار برده است؟

پاسخ. نویسنده در انتخاب داستان به هر دو معنی کلمه فلک، توجه داشته است:

(۱) فلک (آسمان) (۲) وسیله تنبیه

و نیز هر دو معنی کلمه ی گل دسته (مناره و بچه های مدرسه) را اراده کرده است.

۸- با توجه به **داستان گل دسته ها و فلک**، مدیر نماد چیست؟

پاسخ. مدیر در این داستان، نماد بازدارنده از تکامل و تعالی است.

۹- **زاویه ی دید** در داستان گل دسته ها و فلک چیست؟

پاسخ. زاویه ی دید در این داستان به شیوه ی اوّل شخص است که نویسنده، یکی از شخصیت های داستان است.

آرایه های ادبی

۱۰- در عبارات زیر چه آرایه هایی به کار رفته است؟

الف) خود گنبد، چنگی به دل نمی زد.

پاسخ. چنگی به دل نمی زد. کرایه از زیاد جدّاب و دل نشین نبود.

ب) مدیر، پدرمون را در می آره.

پاسخ. مدیر، پدرمون را در می آره کنایه از این که ما را تنبیه می کند.

پ) مدیر برامون خطّ و نشون می کشه.

پاسخ. مدیر برامون خطّ و نشون می کشه کنایه از این که ما را تهدید می کند.

(ت عوضش خیلی دل داشت و همه اش از زورخونه حرف می زد.

پاسخ. واژه ی **دل** داشت در عبارت «عوضش خیل دل داشت و همه اش از زورخونه حرف می زد.» دل مجاز از جرأت و شجاعت است.

۱۱- در بیت «امیدوار بود آدمی به خیر کسان/ مرا به خیر تو امّید نیست، شرّ مرسان» چه آرایه هایی وجود دارد؟

پاسخ. در بیت «امیدوار بُود آدمی به خیر کسان / مرا به خیر تو امّید نیست، شرّ مرسان» بین کلمات خیر و شرّ، تضاد (طباق) وجود دارد. این بیت یادآور ضرب المثلی است: «مرا به خیر تو امّید نیست، شرّ مرسان».

۱۲- در عبارت زیر، جناس و تضاد را مشخص کنید.

گفت: «این چه حرام زاده مردمان اند؟ سنگ را بسته اند و سگ را گشاده.»

پاسخ. در عبارت «این چه حرام زاده مردمان اند؟ سنگ را بسته اند و سگ را گشاده.» بین واژه‌های سگ و سنگ جناس ناقص وجود دارد و بین کلمات بسته و گشاده تضاد (طباق) است.

تاریخ ادبیات

۱۳- ویژگی های نثر جلال آل احمد را بنویسید.

پاسخ. نثر جلال آل احمد صریح، طنز گونه، کوتاه، نزدیک به زبان محاوره ای و توصیفی است.

۱۴- آثار جلال آل احمد را به چند دسته می توان تقسیم کرد؟ آن ها را بنویسید.

پاسخ. آثار جلال آل احمد به چهار دسته تقسیم می شود:

(۱) داستان ها (۲) سفرنامه ها (۳) ترجمه ها (۴) مقالات

۱۵- کتاب پنج داستان، نوشته ی چه کسی است؟

پاسخ. کتاب پنج داستان نوشته ی جلال آل احمد است.